

Communists to win over the nationalist Ukrainian politicians and intelligentsia, to curb the popular opposition, in general, to control the process of national revival. – T. Sh.) [10, p. 143] and stimulated the development of many trends and the socio-cultural plan phenomena.

The logics of scientific research proves that in the conditions of a generally destructive post-revolutionary atmosphere on the territory of Ukraine there was a real «national-cultural explosion» in which, according to I. Dziuba, «the energy accumulated during the years of Ukrainian life and Ukrainian thought of the pre-revolutionary period» [2, p. 37]. In other words, it was not paradoxically, that the process of «Ukrainization» was a feigned tactical move of the Bolshevik government, introduced by its usual methods – not only expanded the socio-cultural space of creative activity, but also determined powerful literary and artistic initiatives.

Список використаних джерел

1. Гундорова Т. Соцреалізм: між модернізмом і авангардом. *Слово і Час*. 2008. №4. С. 14–21.
2. Дзюба І. М. Пастка. Тридцять років зі Сталіним. П'ятдесят років без Сталіна. Київ: Криниця, 2003. 144 с.
3. Захарчук І. В. *Мілітарна парадигма літератури соціалістичного реалізму* (еволюція, функції, аберації): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук. Київ, 2010. 32 с.
4. Ковалів Ю. «Соцреалізм» – глухий кут історії літератури. *Слово і Час*. 2009. № 4. С. 27–42.
5. Літературознавчий словник-довідник. Київ: Академія, 1997. 752 с.
6. Страда В. Советская литература и русский литературный процесс XX в. *Вестник МГУ. Сер. 9*. 1995. № 3. С. 93 – 101.
7. Таганов Л. Н. Стихотворные тетради Я. П. Надеждина: к проблеме массовой контркультуры 1920–1930-х годов [Електронний ресурс]. *Режим доступу*: <http://vestnik.rsuh.ru/article.html?id=55164>.
8. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ: ВЦ «Просвіта», 1999. 118 с.
9. Шарова Т. Літературна практика у форматі соціалістичного реалізму. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність: зб. наук. пр.* Кривий Ріг: ФОП Мариниченко С.В., 2018. Вип. 11. С. 90–100.
10. Шарова Т. Літературно-художня творчість у радянській парадигмі: практики адаптації, логіка та аргументи конформізму. *Зб. наук. пр. Філологічні науки. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського*, 2018. № 1 (21). С. 143–149.
11. Vaudin A., Heller L. *Le Réalisme socialiste soviétique de la période jdanovienne (1947–1953)*. Bern; Berlin; Frankfurt/M.; New York; Paris; Wien: Peter Lang, 1998. XVII. 394 p.

Євгенія Шипиленко

студентка II курсу

спеціальності «Садівництво та виноградарство»

Науковий керівник: Шлєіна Л.І.

доктор філософії з педагогічних наук, старший викладач

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного

(м. Мелітополь)

РОЛЬ РИТОРИКИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Сучасні глобальні процеси посилюють інтерес до риторичної підготовки особистості. Світова інтеграція значно розширює межі комунікацій, вона спонукає

людей до оволодіння новими технологіями публічного мовлення та риторичного впливу. Українська риторична школа має значний науковий та практичний потенціал, враховує нашу ментальність і спирається на світовий досвід [1, с. 4–5].

Публічне мовлення розвивається й сьогодні та стає різноманітнішим. В одних випадках мова йде про актуальні політичні проблеми, інші стосуються побуту чи моралі, треті – є предметом судового розгляду і т. ін. Тип публічного мовлення залежить не тільки від визначеної теми, конкретного змісту, а й від способу й характеру викладу, ступеня емоційності, і навіть від складу та спрямованості термінології. Інакше кажучи, ті форми й засоби висвітлення теми, які доречні під час виголошення звітної доповіді на засіданні органу влади, неприйнятні для лекції в навчальному закладі, або ж стиль агітаційної промови не доречний на науковій конференції. Можна стверджувати, що майстерне красномовство – це оволодіння специфікою кожного типу ораторського мистецтва. [2, с. 7–9; 3, с. 9–12].

Типи публічного мовлення	
суспільно-політичне	політична доповідь, політичний огляд, соціально-ділова доповідь, промова
академічне	наукова доповідь, лекція, наукове повідомлення, огляд, виступ у науковій дискусії
судове	звинувачувальна промова, захисна промова
урочисте	ювілейна, вітальна промова, виступ на прийомі
церковно-богословське	проповідь, звернення до пастви

Проблематика риторики стала надзвичайно затребуваною в зв'язку з становлення сучасних політичних систем. Політика використовує риторикку як інструмент впливу на виборців, в процесі підготовки та прийняття політичних рішень. Але вона ж робить невидимим елемент відповідальності, який проявляється з часом. Це приховує в собі небезпеку постійної кризи оцінки простою людиною власної участі в розбудові своєї держави, демократії, створення громадянського суспільства. Сьогодні значно загострилися протиріччя між особистим і суспільним, між суспільством і державою, між життям і політикою. В цих умовах риторика стає мовною інфраструктурою політики. Оскільки політика проектується за допомогою публічного мовлення, супроводжує, розв'язує, мотивує, контролює та критикує, то риторика за таких обставин стає не лише засобом політики, а й умовою її можливого існування [1, с. 361–362]

Важливу роль в наш час відіграє академічне мовлення, адже цього вимагає розвиток освіти. Академічна риторика – це ораторська діяльність вчителя, викладача, науковця, який доповідає про результати дослідження [4, с. 13].

Це така організація мовлення, яка впливають на створення емоційно-психологічної атмосфери спілкування з учнями та студентами, на характер їх взаємовідносин, на стиль їх роботи. Основними принципами академічного красномовства вважають: наукову глибину висловлюваного матеріалу, точність, логічність (обґрунтованість, доказовість, спрямованість на пошук істини), урахування компетентності адресата [2, с. 10].

Сучасні підходи до підготовки фахівців спонукають до нових стратегій його розвитку, постійної самоосвіти, з метою конкурентоздатності, вияву креативного підходу до викладацької діяльності. Сьогодні актуальними стають не лише глибокі знання навчального курсу, а й володіння цілим арсеналом засобів для здійснення ефективної педагогічної комунікації [1, с. 363].

Наш професійний рівень, як майбутніх фахівців, залежить від міцних теоретичних знань і практичних навичок, які ми набуваємо на студентській лаві. Поряд з якісною фаховою освітою молоді спеціалісти повинні мати необхідні ділові та моральні якості, певні організаторські здібності, вирізнятися вмінням працювати з людьми. Водночас дуже важлива словесна (на усному й писемному рівні) репрезентація професійної діяльності. Отже, риторика як теорія красномовства відіграє неабияку роль у фаховій самореалізації молодих спеціалістів [5, с. 90].

Професійна кар'єра дуже залежить від культури спілкування, і використання професійного мовлення. Культура ділового спілкування є цілісною системою елементів, яка охоплює зовнішню культуру, культуру мовлення, культуру почуттів, культуру поведінки, етикет [6, с. 31–35].

Ділова людина – чи то підприємець, менеджер чи керівник – повинна обов'язково вміти чітко і зрозуміло формулювати свою точку зору, аргументувати свою позицію, аналізувати висловлювання партнера, критично оцінювати відповідні пропозиції. Необхідною умовою цього є: вміння слухати, вести бесіду, створення доброзичливої атмосфери, вміння ставити запитання, вміння справити позитивне враження, відповідна завчасна підготовка [7, с. 7].

Аналіз функціонування риторики як навчальної дисципліни в системі професійної освіти України доводить, що роль цього навчального предмета посилилася. Сфера професійної освіти надає для сучасної галузі державного управління необхідну технологічну систему перманентного навчання. Це дає можливість ефективно розвивати управлінські структури відповідно до вимог часу [8, с. 5–6].

Слово – це зброя, сила й могутність якої особливо проявляється в сучасний період відстоювання національно-політичних інтересів та територіальної цілісності України. Українське військове красномовство яскраво представлене в ораторській спадщині князів Київської Русі та Запорізької Січі, періоду Української революції 1918–1921 років та часів визвольних змагань ОУН–УПА. Останнім часом посилився інтерес до військової риторики, оскільки сучасна доктрина Збройних Сил України передбачає широкі перспективи для публічної комунікації. Сьогодні військові училища та вузи приділяють значну увагу вивчення риторики [1, с. 362; 4, с. 17].

Риторика, як навчальний предмет професійного спрямування, вивчається у вищих навчальних закладах та орієнтується на фахову проблематику. Мета риторики, як навчального предмета фахового спрямування, полягає в забезпеченні ефективних показників реалізації мовної особистості в професійній сфері [1, с. 4-5].

Риторика і культура мови пронизує всі сфери суспільства. Мова – це форма мислення і засіб комунікації. Риторика необхідно для формування культурного рівня людини, її можливості встановлювати стосунки з суспільством. Необхідно всіляко

пропагувати ідею усного публічного дебатування суспільно значущих проблем, а так само пропагувати риторичні норми і навчати дебатування, починаючи зі школи. Це дуже важливе громадське завдання сьогодення, рішення якого дозволить сформувати в суспільстві справді демократичний клімат, призведе до формування громадянської відповідальності за свою країну, за власне рішення на виборах або референдумі, буде сприяти формуванню уваги і інтересу до чужої думки, формуванню політичної та міжособистісної толерантності, настільки необхідної нашому суспільству.

Список використаних джерел

1. Адамович А. Є., Шлеїна Л.І. Основи ораторського мистецтва : посібник-практикум з дисципліни. Мелітополь, 2021. 93 с. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/navchannja/posibnyky/>
2. Литвинов В. Риторика. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В. І. Шинкарук та ін. Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. 742 с.
3. Чепіга П. Риторика. Українська мова: енциклопедія. НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, Інститут української мови/ за ред. В. М. Русанівський та ін. Київ : Українська енциклопедія, 2000.
4. Куньч З. Й., Городиловська Г. П., Шмілик І. Д. Риторика: підручник . Вид. 2-е допов. Львів : Львівська політехніка, 2018. 496 с.
5. Шлеїна Л. І. Самостійна робота майбутніх фахівців у процесі вивчення курсу української мови професійного спрямування. *Удосконалення навчально-виховного процесу в вищому навчальному закладі* : зб. науково-методичних праць. Випуск 19. Мелітополь: Таврійський державний агротехнологічний університет, 2016. С.190-197 URL: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/statti-za-2016-rik/>

Валерія Шитикова

*здобувачка вищої освіти I курсу спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Науковий керівник: Іщенко Т.В.,
старший викладач
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(м. Дніпро)*

СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Сьогодні політичний дискурс є знаряддям великої кількості політичних кіл. На його створення витрачаються величезні кошти та зусилля. Політичний текст, що складається з мовних актів, є актуалізацією політичного дискурсу. Крім політичний текстів політичний дискурс містить у собі й інтертекстуальні зв'язки, і контекст, і учасників ситуації, їхнє знання про світ і багато чого іншого. Політичний дискурс – це сукупність «всіх мовних актів, що використовуються в політичних дискусіях, а також правил публічної політики, освячених традицією і перевірених досвідом» [2].

Дипломатичний дискурс утворився внаслідок бурхливого розвитку міжнародних контактів, становлення незалежних держав, зміцнення культурних і політичних зв'язків. Внаслідок цього розвитку і сформувалися особливості політичного дискурсу